

NS wandeling 't Zand

In de loop van de jaren zijn er NS-wandeltochten bijgekomen, maar ook (geruisloos) verdwenen. Een regelmaat die niet altijd afgedwongen werd door de asfaltering van het landschap. De afgedankte wandelingen zijn vaak nog prima te lopen. Ze hebben dan ook een plek gevonden op Wandelzoekpagina.

De routebeschrijving is niet altijd meer kloppend: de markering wordt niet meer onderhouden en herkenbare punten zijn wellicht verdwenen. Ook de informatie over bus en trein, openingstijden van horeca en adressen van organisaties kloppen wellicht niet meer. De beschrijving is namelijk letterlijk overgenomen.

Wandelzoekpagina, Wandelnet noch NS zijn verantwoordelijk voor de juistheid van de routebeschrijving.

Veel wandelplezier.

Inleiding

In samenwerking met de Nederlandse Spoorwegen heeft de Stichting Lange-Afstand-Wandelpaden een serie wandeltochten van station naar station samengesteld. Deze Rail Idee Wandeltochten volgen een gedeelte van een Lange-Afstand-Wandelpad (LAW). De tweedaagse wandeling 't Zand leidt over een deel van de LAW 11, het Grenslandpad (Sluis-Valkenswaard, 270 km; SLAW). Op de eerste dag neemt u vanaf station Breda de bus naar het beginpunt van de wandeling, Bredase weg. Al wandelend maakt u uitgebreid kennis met het natuurgebied ten Zuidoosten van Breda. Na 17 km komt u in het dorp Alphen aan, waar u in uw hotel kunt overnachten. De tweede dag gaat door een afwisselend gebied met uitzicht over weiden, vennen en beekjes. U loopt langs landgoed De Hoevens en landgoed Het Ooijevaarsnest. Na 17 km komt u uit in het centrum van Hilvarenbeek; hier neemt u de bus naar station Tilburg.

Reizen te voet

Om twee dagen achter elkaar te kunnen wandelen heeft u een goede rugzak nodig, regenkleding en stevige schoenen. Het is handig om extra eten en drinken voor onderweg mee te nemen. Voor uw overnachting gaat u in Alphen naar hotel 'Den Brouwer' (013-5081344). Met de lunchbon aan uw Rail idee kunt u een lunchpakket voor de tweede wandeldag krijgen. Laat geen afval achter en houd de hond aan de lijn!

Openbaar vervoer tussen station en wandeltocht

U kunt het startpunt van deze wandeling bereiken door vanaf station Breda BBA-lijn 132 naar de halte 'Geersbroekseweg' te nemen (ook op zaterdag en zondag). Vanaf Hilvarenbeek, op het eindpunt van de wandeling, kunt u met BBA-lijn 142 of 143 naar station Tilburg (ook op zaterdag en zondag). Voor meer informatie kunt u bellen met OV Reisinformatie, 06-9292 (50 ct/m).

Café-restaurants onderweg

Bij het station van Breda bevinden zich meerdere horecagelegenheden. Na ca. 11 km passeert u de jeugdherberg 'Het Putven', geopend van april t/m oktober. In Alphen treft u meerdere cafés en restaurants aan. Op de tweede dag bevindt zich na ca. 10 km iets van de route af een café-restaurant (van november tot maart op dinsdag en woensdag gesloten). In Hilvarenbeek zijn voldoende horecagelegenheden.

Routebeschrijving

De beschrijving van de route is in kleinere stukken opgedeeld. Deze stukjes worden met wit-rode blokjes aangegeven. Tussen de routebeschrijving door leest u extra informatie over bezienswaardigheden, natuur en landschap. Deze informatie is cursief gedrukt en wordt met nummers aangeduid. De nummers in de tekst vindt u terug op het kaartje.

Markering van de route

Het Grenslandpad is gemarkeerd met wit-rode tekens (verfstrepen of stickers). U treft de markeringen (circa 9 x 7 cm) aan op hekwerken, verkeersborden, (markeer)paaltjes en soms op bomen. De eerste dag ziet u vrijwel direct de wit-rode tekens van het Grenslandpad. Na ca. 15 km is de aftakroute naar Alphen en de aantakroute op de tweede dag gemarkeerd met wit-rode tekens met hierin het NS-logo in het witte gedeelte verwerkt. Ook de laatste 5 km zijn gemarkeerd met NS-tekens. Er is met name op die punten gemarkeerd waar twijfel over de juiste route zou kunnen ontstaan: bij of vlak na splitsingen of kruisingen. Waar routebeschrijving en markering verschillen, blijft u zoveel mogelijk de markering volgen. Veranderingen in het terrein worden op deze manier ondervangen.

De markering is op de volgende wijze aangebracht:

De route

Verkeerde richting

Er volgt een richtingsverandering

De markering van de route wordt onderhouden door vrijwilligers van de Stichting Lange-Afstand-Wandelpaden.

Meer informatie?

Op deze wandeling maakt u kennis met een stukje Lange-Afstand-Wandelpad (LAW). In ons land zijn ca. 30 LAW's, in lengte variërend van 80 tot 400 km, beschreven en gemarkeerd. Alle activiteiten op het gebied van LAW's in Nederland worden gecoördineerd door de Stichting Lange-Afstand-Wandelpaden. Binnen de stichting werken acht organisaties samen. Wilt u meer informatie, of heeft u opmerkingen over deze wandeltocht, schrijft u dan naar: Stichting LAW, Postbus 846, 3800 AV Amersfoort.

Rail Idee Wandeltochten

De serie Rail Idee Wandeltochten bestaat uit ruim 40 wandelingen, verspreid over heel Nederland, waaronder ook een aantal tweedaagse wandeltochten. De onderstaande lijst geeft u een indruk van de mogelijkheden in het zuiden van Nederland, wijzigingen voorbehouden. Meer informatie over deze en andere wandelingen vindt u in 'Er-op-Uit! ', te verkrijgen aan het NS-loket.

wandeltocht	beginstation	afstand
6 Broek en Donk	's Hertogenbosch	17 km
19 Loonse en Drunense Duinen	's Hertogenbosch	12 of 20 km
22 Tongelreep	Eindhoven	15 km
32 Kampina	Boxtel	16 km
39 Brabantse Wal	Bergen op Zoom	12 km
36 De Krang	Weert	20 km

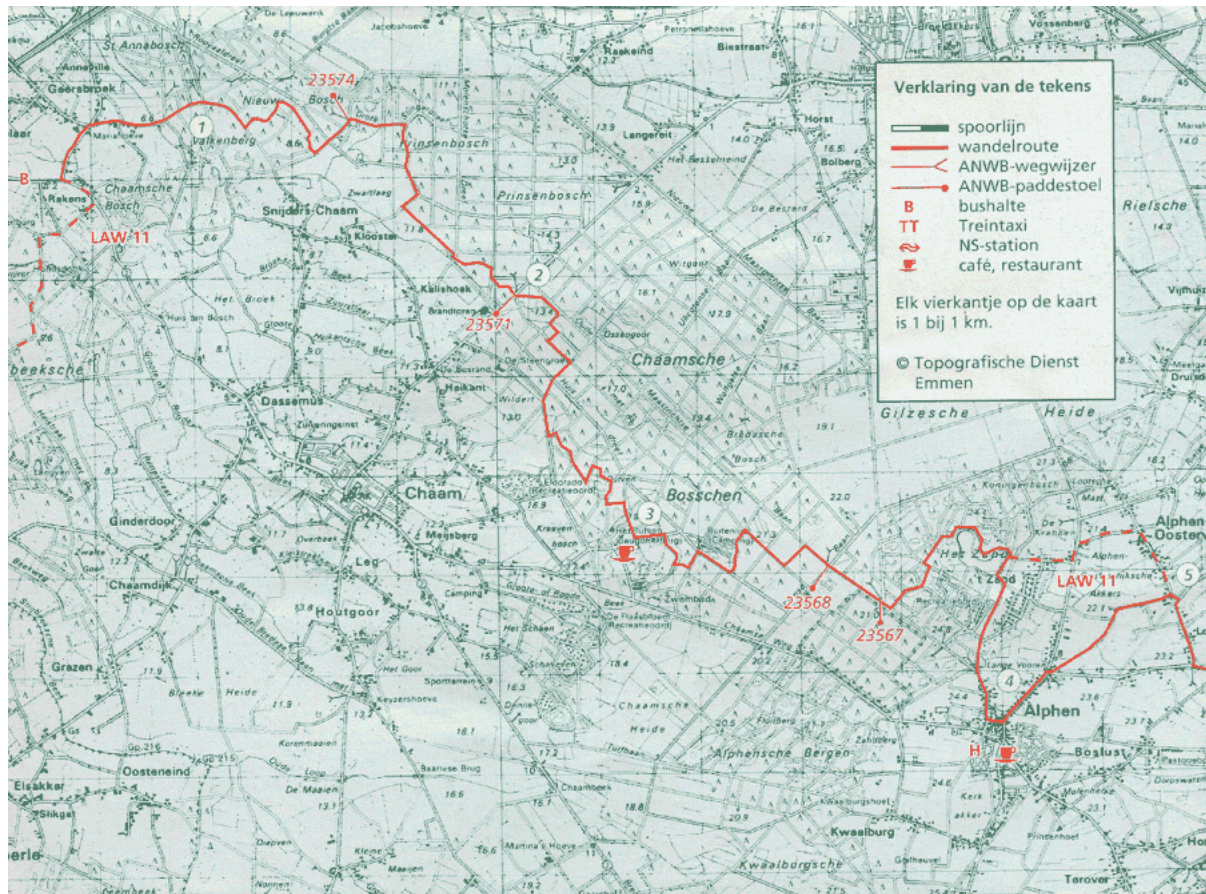
Beschrijving van de wandeltocht

Nadat u uit de bus bent gestapt bij de halte 'Geersbroekseweg', loopt u even met de busrichting mee en neemt de eerste weg naar links, Geersbroekseweg. U volgt deze klinkerweg tot een kruising en gaat hier rechtsaf, Valkenburgseweg. Deze asfaltweg gaat na ruim 500 meter over in een zandweg. U loopt het bos in met aan uw rechterhand Landgoed Valkenberg.

(1) Na een periode van verwaarlozing kwam Landgoed Valkenberg in de 18e eeuw in handen van Benjamin Borch, die onder andere burgemeester van Breda was. Hij renoveerde de twee boerderijen en het herenhuis, legde een boomgaard aan en vormde het moerasgedeelte om tot wei- en bouwland. De naam Valkenberg dateert uit de tijd dat de valkenjacht in dit gebied plaatsvond. Inmiddels is Valkenberg evenals het Landgoed Hondsdonk, wat iets zuidwestelijker is gelegen, eigendom van een adellijke familie. Valkenberg is niet toegankelijk.

Op een kruising met links een picknickbank gaat u schuin naar rechts en blijft u de brede zandweg volgen. Bij een kruising met aan uw linkerhand vier betonnen putringen blijft u rechtdoor gaan. Na 200 meter het eerste pad linksaf nemen. U ziet een bord 'Ulvenhoutsbos' en loopt het bospad in dat recht voor u ligt. Zijpad naar links negeren. Het pad wordt smaller en loopt langs een weiland naar een bruggetje. Dit oversteken en rechtdoor over een smal bospad. Op de viersprong rechtsaf en tweede pad linksaf. U kruist een zandweg en gaat rechtdoor. Het pad wordt breder en maakt een aantal bochten. Na de bank met daarachter een greppel gaat u met de bocht mee naar rechts en daarna naar links. Ca. 30 meter verder eerste pad linksaf gaan. Na de slagboom bereikt u een zandweg, waar u linksaf gaat tot de asfaltweg. Hier oversteken en weg vervolgen over een zandweg. Bij P-23574 de eerste weg met fietspad rechtsaf. U loopt nu door het Prinsenbos. U gaat nu de derde weg rechtsaf en deze loopt door tot u uitkomt bij een bocht van een asfaltweg. Hier linksaf en waar de weg na 300 meter naar

links buigt, rechtsaf langs het bord 'Ulvenhoutsbos' graspad in. Waar de weg rechtdoor loopt tussen twee akkers, gaat u linksaf. Op T-splitsing met zandweg rechtsaf. Na 50 meter linksaf langs een slagboom een breed bospad in. Dit pad uitlopen tot geasfalteerd fietspad. Daar rechtsaf een fietspad volgen. Bij P-23571 verkeersweg oversteken, nog 20 meter rechtdoor en vervolgens linksaf langs slagboom grasweg op. Na ca. 150 meter rechtsaf smal paadje volgen. Bij vage Y-splitsing rechts aanhouden en bruggetje over. Op T-splitsing met karrespoor rechtsaf. U bevindt zich nu in de Boswachterij Chaam.

(2) De Chaamse Bossen, gelegen ten zuidwesten van Breda, beslaan ca. 2200 ha. Boswachterij Chaam maakt met zijn 1300 ha een groot deel hiervan uit. Het beheer is, evenals het Prinsenbos waar u zojuist doorheen liep, in handen van Staatsbosbeheer. Het Prinsenbos werd eind vorige eeuw aangelegd als productiebos op de voormalige heidevelden die hun agrarische functie hadden verloren. In Boswachterij Chaam heeft Staatsbosbeheer de laatste jaren diverse maatregelen getroffen om het doorgaande verkeer door het bosgebied zoveel mogelijk te weren. Doorgaande zandwegen zijn afgesloten en aan de bosrand zijn parkeerterreinen aangelegd ten behoeve van de recreatie. Dit is merkbaar ten goede gekomen aan het aantal verschillende roofvogelsoorten dat is toegenomen in het gebied.

Na 50 meter gaat u linksaf, een grasweg. Na 50 meter weer rechtsaf, een bospaadje. Na de bank het fietspad kruisen en rechtdoor. Aan het eind gaat u linksaf en op de kruising rechtsaf. Asphaltweg kruisen en rechtdoor over zandweg die uitkomt in bocht van asphaltweg. Hier rechtdoor en asphaltweg volgen met bocht naar links. Hierna eerste zijweg linksaf, bospad. Het pad slingert door loofbos, waarbij u een beekje oversteekt en een weg van links negeert. Op kruising met ruiterspad rechtdoor en op volgende kruising linksaf, zandweg met fietspad. Na flauwe bocht naar rechts, rechtsaf, grasweg door sparrenbos. Aan het eind van deze weg links en direct rechts. Op Y-splitsing rechts aanhouden, smal bospad. Het bospad wordt graspad en buigt naar links. U passeert het Putven. Op kruising rechtsaf, zandpad. Het pad draait met de bocht mee naar links.

(3) Alhoewel de meeste vennen op natuurlijke wijze zijn ontstaan, is het Putven gegraven. In het begin van deze eeuw werden de eerste bomen van de Chaamse Bossen aangeplant. Het zand in het Putven werd afgegraven om er de zandwegen in de bossen mee op te hogen. Toen in de jaren '60 allerlei vormen van recreatie begonnen op te komen, werd het Putven een zeer populaire recreatieplas. Begin 1970 werd het echter weer afgesloten, omdat de recreatie een te grote aanslag pleegde op de natuurlijke omgeving van het ven. De Grootte Weide, een recreatieterrein van maar liefst 15 ha, werd als alternatief aangelegd iets ten zuidwesten van het Putven.

Bij een kruising van paden neemt u het pad schuin naar rechts en direct bij de volgende kruising rechtsaf. Dit bospad komt uit op een open plek met picknickbank. Neem het pad direct links van de picknicktafel en ga 25 meter verder op kruising rechtdoor. De tweede zijweg haaks linksaf en na 25 meter op kruising rechtdoor, sparrenbos in. Aan het eind rechts. Na 150 meter ziet u rechts jeugdherberg 'Het Putven'. Direct na het weiland aan uw linkerhand gaat u linksaf en na bocht naar links rechtsaf smal bospad in. Rechtdoor tot asphaltweg, waar u linksaf gaat. Na 50 meter rechtsaf een bospad in, langs bord 'Chaan'. Dit pad komt uit op een T-splitsing, hier linksaf. Op volgende T-splitsing ook linksaf, richting camping. Bij de ingang van Buitenlust rechtsaf, asphaltweg. Na 400 meter linksaf bospad in, langs een bord 'Chaan'. Weg van rechts en van links negeren. Waar de weg een zandweg met fietspad kruist rechtsaf gaan.

Na 700 meter bij drie routebordjes volgt u het fietspad naar links. Op T-splitsing rechtsaf en bij P-23568 de asphaltweg oversteken, Maastrichtsebaan, een zandweg met fietspad. Bij P-23567 rechtdoor en daarna de eerste weg links het bos in. U volgt de rode borden met een witte '3'. Na het laatste bord tegenover een camping linksaf. Op een kruising van zandwegen gaat u rechtsaf. Op een kruising rechtdoor totdat u bij een paal met een wit-blauwe kop komt. Daar rechtsaf en op de T-splitsing voor de recreatieplas linksaf. Na een bocht naar rechts rechtdoor langs de plas blijven lopen. Op een Y-splitsing rechtsaf, een grasweg. Deze komt uit op een brede grasstrook voor de plas; hier rechtdoor in de richting van de Rode Kruis-post. Met een bocht naar rechts de rand van deze plas (recreatieterrein 't Zand) vervolgen, waar de grasstrook overgaat in een zandweg. Op kruising linksaf. Na 150 meter op een kruising met een hoge groene paal en meterhuisje

rechtsaf een bospad in. Aan uw rechterhand heeft u camping 't Zand. Aan het eind van dit pad gaat u bij een groen bord 'F' linksaf en 50 meter verder bij een tweede bord 'F' rechtsaf langs een slaghek een asfaltweg op (later klinkerweg). Bij P-23565 links aanhouden. Deze klinkerweg aflopend ziet u in de verte de kerk van Alphen al liggen. Bij een groot aantal wegwijzers gekomen gaat u linksaf, recht op de kerk af. Om de kerk heenlopend (Heuvelstraat) komt u na 150 meter op de Raadhuisstraat uit, pal tegenover hotel-café-restaurant 'Den Brouwer'.

(4) De Gemeente Alphen en Riel kent naast deze twee hoofddorpen nog diverse gehuchten en buurtschappen, kenmerkend voor het agrarisch gebied in dit deel van Noord-Brabant. Eeuwenlang zijn landbouw en veeteelt de voornaamste bronnen van inkomsten geweest. Met de opkomst van het dagtoerisme naar rustige en stille gebieden is met name Alphen, gelegen temidden van veel natuurschoon, bekend geworden.

Tweede dag

Komend vanuit hotel-café-restaurant 'Den Brouwer' rechtsaf het laatste stukje Raadhuisstraat inlopen. (Degenen die via Alphen lopen en niet in 'Den Brouwer' overnachten, gaan aan het eind van de Heuvelstraat, tegenover 'Den Brouwer', linksaf en lopen het laatste stukje van de Raadhuisstraat.) U wandelt in Noordoostelijke richting. De Raadhuisstraat gaat over in Goedentijd. Bij een Mariakapel rechtsaf (Schellestraat) en direct linksaf, een oude klinkerweg op, die even later een zandweg wordt (Oude Tilburgsebaan). U negeert een weg naar links. Bij huisnummer 1 maakt de landbouwweg een bocht naar rechts. Aan het eind van de weg rechtsaf, Oude Tilburgsebaan. U kruist een fietspad dat langs een voormalig spoorlijntje is aangelegd en gaat meteen daarna op een T-splitsing rechtsaf, Looneind. Aan het eind van deze klinkerweg gaat u linksaf, een asfaltweg (Schellestraat).

(5) Het oude spoorlijntje waar u overheen gaat, wat overigens niet duidelijk meer als zodanig te herkennen is, wordt het Bels Lijntje genoemd en voert van Tilburg naar Turnhout in België. Deze lijn werd halverwege de 19e eeuw aangelegd voor het vervoer van met name kolen ten behoeve van de textielindustrie in Tilburg. Inmiddels heeft het zogenaamd 'Bels Lijntje' zijn oude functie verloren. Maar met de aanleg van een fietspad langs dit traject heeft het tegenwoordig een toeristisch-recreatieve bestemming.

Op het volgende kruispunt rechtdoor een halfverharde weg ingaan, Goorstraat. U passeert landgoed De Hoevens aan uw linkerhand. Hierna maakt de weg een bocht naar rechts en wordt zandpad. Ongeveer 125 meter verder maakt de Goorstraat een bocht naar links. In deze bocht gaat u rechtsaf, u heeft aan uw linkerhand een weiland. Even verder heeft u aan uw rechterhand ook een weiland. Bij de bosrand gekomen, gaat u over een greppel en direct linksaf een breed bospad volgen. Op de T-splitsing linksaf en aan het einde van dit pad gaat u voorbij de slagboom rechtsaf (Goorstraat). Vervolgens passeert u een beek en het bord 'Landgoed Het Ooijevaarsnest'. 100 meter verder bij een bord 'middellange wandelroute Looneind' linksaf, een pad langs de bosrand en het Leijdal volgen. Nadat u een weiland aan uw rechterhand bent gepasseerd, rechtsaf. Na een slagboom op een vijfsprong haaks linksaf een zandweg op. Voor een akker maakt de weg een bocht naar rechts. Op een kruispunt rechtdoor en de weg met een bocht naar links vervolgen, nu een grasweg.

(6) Landgoed Het Ooijevaarsnest is 130 ha groot en is eigendom van het Brabants Landschap. Het is een bijzonder afwisselend gebied gelegen tussen twee beekjes die De Ley worden genoemd. Vroeger waren er veel ooievaars in het gebied aanwezig; de streek was namelijk rijk aan amfibieën en reptielen, welke belangrijke prooidieren zijn van ooievaars. Wanneer de ooievaar uit het gebied is verdwenen is niet te achterhalen.

Aan het einde van deze weg stomp links en op een kruising schuin naar rechts. De brede zandweg maakt een bocht naar rechts. Op een kruispunt rechtdoor. Voor een akker rechtsaf gaan en de weg langs de bosrand volgen. Tweemaal op een kruispunt van zandwegen rechtdoor. U passeert het ven Halve Maan aan uw rechterhand en daarna een akker aan uw linkerhand. Na de akker gaat u op een viersprong linksaf, een halfverharde weg. Na 250 meter passeert u kapel Nieuwkerk annex klooster. Bij P-24700 rechtdoor weg vervolgen. Passeer grenspaal 211 en vervolg de weg tot een voorrangsweg, Turnhoutsebaan. Hier oversteken.

Bij P-21308 links en bij P-21309 rechts, richting Gorp. Na 1,5 km passeert u de ingang van 'De Nieuwe Hoef' en 200 meter verder een brug oversteken, in de streek bekend als de Paradijsbrug. U verlaat hier het Grenslandpad en volgt ca. 600 meter het Brabants Kempen- en Vennenpad. Op een driesprong bij P-21310 gaat u linksaf en even verder bij P-21311 gaat u rechtsaf richting Hilvarenbeek. De klinkerweg gaat over op asfalt en maakt een bocht naar links. U wandelt over het landgoed 'Gorp en Rovert'.

(7) Rond 1800 werd het landgoed 'Gorp en Rovert' aangelegd, van oorsprong eigendom van Belgisch-Franse adel. Het totale landgoed is 1200 ha groot, waaronder 800 ha bosgebied en 400 ha landbouwgebied. Even voorbij de Paradijsbrug komt u langs een boerderij met torentje, wat volgens de overlevering het huis zou zijn geweest van Gorpius Becanus. Deze 17e eeuwse geleerde verbaasde de wereld met de theorie dat het Kempisch dialect de oertaal zou zijn geweest van het paradijs. Het landgoed, inclusief het jachtslot met brandtoren en de zeven boerderijen, is eigendom van de familie Van Puyenbroek.

Wanneer het bos aan uw linkerhand overgaat in een weiland gaat u rechtsaf een bospad in, met slagboom. Na 200 meter op een kruising rechtsaf en na 100 meter op een T-splitsing linksaf. U heeft nu dennenbos aan uw linkerhand en akkerland aan uw rechterhand.

Aan het eind van deze zandweg gaat u linksaf, een zandweg met asfaltfietspad aflopen. U passeert hierbij eerst een weiland en later een bosperceel aan uw rechterhand. Daar waar het bosperceel ophoudt, gaat u bij een bank rechtsaf, langs een bord Natuurgebied 'Rovertse Heide'. Nadat de weg een haakse bocht naar links en naar rechts heeft gemaakt, neemt u het eerste pad linksaf en loopt nu recht op de kerk van Hilvarenbeek af. U negeert alle zijwegen en komt na een duidelijke bocht naar rechts op een T-splitsing uit, waar u linksaf gaat. Na 100 meter wordt deze zandweg een asfaltweg. Op een driesprong bij huisnummer 77 linksaf en na 150 meter het bord Hilvarenbeek passeren.

(8) Het hart van Hilvarenbeek wordt nog steeds gevormd door het Vrijthof. Midden op het Vrijthof staat de R.K. kerk 'St. Pieter in de Banden' met ervoor een oude lindeboom uit 1676 en één uit 1920. De jonge lindeboom werd geplant om de oude te vervangen wanneer deze zou bezwijken.

Bij Y-17034/1 rechtdoor richting centrum (Koestraat). Voor de kerk gaat u linksaf, op het einde van het Vrijthof rechtsaf (Paardenstraat) en bij Y-739/1 rechtdoor. Na 50 meter ziet u aan uw linkerhand een bushalte. Van hieruit kunt u met BBA-lijn 142 of 143 naar het station in Tilburg.

Uitgave maart 1996